

การส่งเสริมและบำรุงโคพันธุ์นมในประเทศไทย ให้เจริญเยี่ยงในต่างประเทศ

โดย

นายมานิต พยัคฆนนท์

รองศาสตราจารย์ และหัวหน้าแผนกสัตวศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์
กรมมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

ในประเทศไทยเราอาจส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์นมให้เจริญได้ โดยวิธีต่าง ๆ ซึ่งจะได้บรรยายต่อไปนี้

ก่อนอื่นใคร่จะได้กล่าวไว้ในโอกาสนี้สักเล็กน้อยว่า เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม ทั้งนี้เราจึงอาจจะพบได้ว่าการเลี้ยงสัตว์ เช่น กระจก สุนัข หงส์ ห่าน ของประเทศ และในเวลานี้ต่างประเทศ เช่น มินดา ซองกง สิงคโปร์ ฯลฯ ก็ได้ซื้อโคจากประเทศไทยมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ว การเลี้ยงโคยังช่วยให้ผลประโยชน์แก่กสิกรที่ปลูกพืชอีกมาก เช่น พืชที่ปลูกและนำออกขายในตลาดนั้น ส่วนที่ขายได้โดยตรงจะมีเพียง ๓๐-๕๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ส่วนอีกประมาณเกือบ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งได้แก่พืชผลที่ไม่งาม มีใบเขียวเหลืองคลาดจางกันแก่เกินไปหรืออ่อนเกินไป และจำพวก

รากของพืช ซึ่งคนรับประทานไม่ได้ ก็จะเหล่านั้นนำมาให้เป็นอาหารของโคนมแล้วโคก็จะรับชอหมก

ถ้าพวกมันคิดว่าเราเอาหญ้าแห้ง พืชอย่างอื่นอาหารผสม รากาตุก ๆ และน้ำให้โคกินแล้วมันก็เลยกินอาหารที่เหลว ๆ และรากาตุกที่สุกเหล่านั้นออกมาเป็นเนื้อและนมให้เราแล้ว ทั้งนี้ว่าการเลี้ยงโคนม เป็นอุตสาหกรรม การเลี้ยงสัตว์ที่ได้ ผลิต ประโยชน์มากที่สุดอย่างหนึ่ง

เนื่องจากนมและเนยเป็นอาหารที่มีประโยชน์สำคัญสำหรับมนุษย์ เพราะในนมและเนยนั้นมีโปรตีนสูง สำหรับซ่อมแซมสิ่งสึกหรือในร่างกาย และในนมมีไวตามินเกือบทุกชนิด เช่น ไวตามินเอ ไวตามินบี ในอาซีน ไวตามินบี และไวตามินอี เป็นต้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประชาชนนิยมกินนมกันวันละหลาย ๆ ขวด ฉะนั้นการเลี้ยงโคนมของเขาจึงเจริญก้าวหน้ามาก และผล เมือง ของ เขาก็ มี สุข ภาพ อนามัยดี มาก กว้ย ซึ่งเป็นการสมควรที่ประเทศไทยจะได้อาศัยอย่าง เพื่อให้การบำรุงโคพันธุ์ ของ เขาเจริญก้าวหน้าไปไ้โดยรวดเร็ว

การเลี้ยง โค พันธุ์ นม นั้น ถ้า จะ พุค ดง ประโยชน์ที่จะได้รับ แล้ววมเป็น อเนก ประการ คือ

๑. ทำให้ดิน แ่่น กิน ทั่ว ๆ ไป เป็น ดิน แ่่น แห่ง ความ อุดม สมบูรณ์ (Fertilizing soil)
๒. ทำให้ประชาชาติมีพลานามัย คิชน เป็นกำลังของประเทศชาติสืบไป เพราะได้บริโภคอาหารที่ดี เช่นนมเนย และผลิตภัณฑ์ ของอื่น ๆ ที่ปรุงขึ้นจากนม
๓. ทำให้ที่ดินซึ่ง ว่างร้างว่างเปล่าได้มี โอกาสเป็นประโยชน์ขึ้น โดยมากใช้เป็น ฟาร์มเลี้ยงโคนม ซึ่งจะต้องใช้เนื้อที่กินเป็น จำนวนร้อยละ ไร่ เพื่อที่จะได้ปลูกพืชให้โค กิน
๔. ช่วยให้พล เมือง มีงาน ทำ ตลอดจน เป็นการช่วยขจัดปัญหาเรื่องกรรมกรโรงงาน
๕. ช่วยข้อกันภัยัน ตราย แก่ประเทศ

ชาติในเรื่องเครื่องอุปโภคบริโภค อันจำเป็น ในการครองชีพ โดยเฉพาะในยามสงคราม และช่วยไม่ให้ เงิน ตรา ร่วไหล ออกไป ต่าง ประเทศ

๖. ช่วยให้การเศรษฐกิจ ของ ประเทศ คึกและมั่นคงขึ้น

๗. ช่วย ทำให้ การ กสิกรรม ของ ชาติ เจริญรุ่งเรืองสม หมาย เป็นประเทศกสิกรรม

ในการ ส่ง เสริม และ บำรุง โค พันธุ์ นม นั้นอาจจะแบ่งออกได้เป็นหัวข้อ ซึ่งจะต้อง พิจารณา ดังต่อไปนี้

๑. การ คัด เลือก สัตว์ และ การ ผสม พันธุ์ (Selection of animals and animal-breeding)
๒. บำรุงในก้านการให้อาหาร (Animal Feeding)
๓. การจัดการต่าง ๆ ตลอดจน การขนส่งไปตลาด (Dairy Farm Management and Transportation)
- การคัดเลือกโค (Selection of Breed) ว่าจะใช้โคพันธุ์ อะไรมาเลี้ยงจึง จะได้รับประโยชน์สมควรความมุ่งหมาย การเลี้ยงโคนม เขาแบ่งออกเป็น
 - ก. โคนมโดยเฉพาะ (Special Dairy Cows)

ข. โคนมครึ่งโคนเนื้อ (Dual-purpose Cows)

โคนมโดยเฉพาะ เช่น โคนฮอลสตี้น ฟริเซียน โคนเจอร์ซี โคนเก็นซี โคนเบรอันส์วีส เป็นโคพันธุ์ฝรั่ง ผิวขาว และอ่อนแอ ต้องใช้แรงงาน และความเอาใจใส่เลี้ยงดูมากกว่าโคนมครึ่งโคนเนื้อ และโคนมโดยเฉพาะมักมีความต้านทานต่อเชื้อโรคต่ำ (Low Resistance to diseases) กว่าโคประเภทอื่น และโคนมตามธรรมชาติให้นมที่สด กึ่งแก่อายุประมาณ ๕ - ๕ ปี พันอายุถึงกล่าวแล้ว นานมจะลดน้อยลงเรื่อย จำก่องขายเป็นโคเนื้อ เพราะเลี้ยงไว้ก่องอาหารจากทุนค่าอาหาร และเมื่อขายก็ไม่ให้เนื้อมากเท่าโคนมครึ่งโคนเนื้อ เพราะชนให้อ้วนไม่ได้ ลูกตัวผู้ที่ออกมามักขายไม่ได้กำไร นอกหากจะใช้ทำพ่อพันธุ์ ซึ่งถ้าเราใช้พ่อพันธุ์เลือกแท้ของฝรั่งผสมกับโคพื้นเมืองเพื่อประโยชน์ในการให้เลี้ยงง่าย ทนทาน ต่อกินฟ้าอากาศ และอาหาร ของ ประเทศ เราแล้ว ลูกตัวผู้ก็จะใช้ทำพ่อพันธุ์ ไม่ได้กพอ

โคนมครึ่งโคนเนื้อ เป็นโคที่ให้นมไม่มากเท่าโคนมโดยเฉพาะ แต่เมื่อพันธุ์จะให้มันแล้วเราจะสามารถ ปรนให้อ้วนได้ดีกว่า และโคชนิดนี้ผิวไม่สู้ขางนัก เลี้ยง

ง่ายไม่ต้องใช้คนและแรงงานในการเลี้ยงดูมากเท่าโคนมโดยเฉพาะ

การเลี้ยงโคนมนั้น ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของลูกโคจะเป็นตัวผู้ ซึ่งเราจะต้องส่งออกขายอย่างโคเนื้อ โดยมากเขาเลี้ยงลูกโคตัวผู้ไว้เพียงอายุถึง ๓ เดือน ก็ส่งโรงฆ่าหมก และเมื่อนางโคนมถึงอายุที่จะให้นมก็ไม่ได้แล้ว เราก็กองส่งไปโรงฆ่าสัตว์หรือขายไปเช่นเดียวกัน

ในการคัดเลือกพันธุ์โคนั้น ต้องประกอบด้วย ความรู้ในวิชาคุณลักษณะของโคนม (Judging Dairy Cattle) ซึ่งจะต้องหาโคนมที่คมาใช้เป็นพ่อพันธุ์ คุณลักษณะของพ่อโคนมเป็นสิ่งสำคัญมากในการบำรุงเลี้ยงโคนมในฟาร์มใหญ่ ๆ ข้อสำคัญที่สุดที่จะแสดงให้ทราบว่าพ่อโคนม (Dairy Bull) ควรจะมลูกสาวที่ให้นมมากกคือ

๑. จะต้องมีกรยาไม่เรียวร้อย มุกๆ และเกาะเกาะ
๒. ต้องมีพวงใหญ่และกว้าง หัวต้องแสดงว่าเป็นเขนตัวผู้เต็มท่ ปากกว้าง จมูกใหญ่ แววกาแจ่มใส ฯลฯ
๓. รูปร่างแข็งแรง แต่ไม่มีเนื้อมากเกินไป ถ้าตัวจะท้องยาว และกว้าง และเป็นรูปสามเหลี่ยมน้อย ๆ กระดูกซี่โครงลูกชายาวพอประมาณ ฯลฯ

การคัดเลือกนางโคนมแม่พันธุ์ ก็ต้องให้
 ได้ลักษณะโคพันธ์นมที่ดี คือ ลำตัวเมอ
 ทดก้านข้างต้องเขมรูปสามเหลี่ยม (Wedge
 Shape) ก้านหัวเขมมมยอก ก้านท้ายจาก
 ละโปกกลงเบื้องกลางของเท้า หลังเป็นค้ำฐาน
 ลอกจากค้ำหลังจะเห็นเขมของขนเป็นฐาน มม
 ยอกอยู่ข้างล่าง ถ้าจากข้างบนลงมาจะเป็น
 เขมรูปสามเหลี่ยมเหมือนกัน คือหัวเขมมม
 ยอก ท้ายเขมค้ำฐาน นอกจากนั้นต้อง
 มีลักษณะความหนา ความกว้าง ของลำตัว
 ลักษณะเต้านม ไม่อ่อนพีแสดงกลามเนื้อ
 ละเอียด หนึ่งละเอียด ขนมันเกลี้ยง ของ
 ระหว่างซี่โครงซี่ สด ท้าย กีบ ปลาย กระดูก
 สะโพกกว้าง แม่นางโคจะกินอาหารมาก
 ปานใดก็ตาม ถ้าอาหารนั้นจะกลายเป็นน้ำ
 นมหมด ไม่ตกเก็บไว้สร้างเป็นกลามเนื้อ
 ระหว่างหน้าอกของโคนมเลย ดังนั้นต้องนย
 ว่าโคนมมีลักษณะและความสามารถที่ โค
 นมที่จะแบ่งอาหารที่กินไว้ซ่อมแซมสิ่งที่สึก
 สกรในร่างกายน้อยที่สุด เพราะตามนเกลย
 อาหารที่กินไว้บ้างจะทำไขมัน อ้วน ขนที่นท
 ลักษณะที่ผสม ไม่แบ่งอาหารไปเปลี่ยนเป็น
 นมหมดคน เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุด
 สำหรับโคนม

เนื่องจากประเทศไทยเป็นเมืองร้อน และ
 ธารน้ำที่มาจาก ประเทศหนาว มา อยู่ในประ

เทร้อนนั้น สัตว์นมก็คุณภาพเสื่อมลงไม่
 มากก็น้อย และเพื่อที่จะให้สัตว์นมความค้ำ
 ทาน เช่น โรคต่าง ๆ ตลอด จน อาหาร และ
 อากาศที่โคกิน ข้างเราจึงเห็นว่าในชนแรก
 เราควรจะใช้ พ่อ โคนม โดย เฉพาะ ของฝรั่ง
 ผสมกับนางโคนมพันธุ์ ชัยของอินเดีย ซึ่ง
 อากาศคล้ายคลึงกับประเทศไทย และโค
 ชัยที่เขมโคพันธ์ นมที่ดีก็มีหลายพันธุ์ เช่น
 โคนมดลอบ บังกาลา และเรกซันต์ เป็นต้น
 ซึ่งได้เคย มีผู้นำเข้ามา ทดลอง เลี้ยง กแล้ว
 ปรากฏว่าให้นมมากพอสมควร คือวันละ
 ประมาณ ๑๐-๑๕ ลิตร ซึ่งเมื่อผสมกับ
 พ่อโคพันธ์ที่ดีนมมากของฝรั่งแล้ว ลูก
 สาวของมันก็จะต้องให้นมมากกว่าวันละ ๒๐
 ลิตร เพราะโคนมพันธุ์ที่ดีส่วนมากจะให้นม
 วันละ ๒๐-๕๐ ลิตร ที่จริงในสมัยก่อน
 นางโคนมของสหรัฐอเมริกา ก็ไม่ให้นมมาก
 อย่างสมัยปัจจุบัน แต่โดยผลแห่งการคัดเลือก
 และการผสมพันธุ์ นางโคนมในปัจจุบัน
 ส่วนมากเต้านมจึงมีขนาดใหญ่ ข้างตัวเต้าน
 มต่ำลงมาจากนเกลยเรียกตน

ถ้าเราใช้พ่อพันธุ์ เป็นโคนม โดย เฉพาะ
 ผสม กับโค แยก ซึ่งเกอเบ จะกลายเป็นโคพน
 เองในประเทศไทย ที่เราเห็น อยู่ในปัจจุบัน
 แล้ว เราควรจะเลือกเป็น โคนม ครึ่ง โคนม
 สมความความมุ่งหมาย อนึ่ง นางโคไฮด

สัตว์กินเนื้อ เซอร์ชและเขวามสัตว์ที่เขย่นชนิด
โคนมครึ่งโคเนื้อก็มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งเรา
อาจจะสั่งเข้ามาได้

การคัดเลือก พ่อพันธุ์ แม่ พันธุ์ ที่จะผสม
กันนั้น ควรเลือกคอกให้เขาตัวที่ดีที่สุดยกยัก
ที่สุดผสมกัน (Breed the best to the best)
ลูกที่ออกมาจะมามีลักษณะที่ดี

การผสมพันธุ์ แบ่งออกเป็น

๑. ผสม สัตว์ พันธุ์ เดียว กัน (Pure
Breeding) เช่นนำโคไฮลด์สัตว์เลือกแท้ที่
เลือกแท้เขาผสมกัน

๒. ผสมสัตว์เลือกผสมให้เป็นเลือกแท้
(Grading)

๓. ผสม ระหว่างญาติที่ใกล้เคียงกัน
(Inbreeding)

๔. ผสมระหว่างญาติซึ่งมาจากเลือก
สายเดียวกัน (Line Breeding)

๕. ผสมระหว่างพันธุ์ Cross Breeding

๖. ผสมใกล้ทางชนิดกัน (Hybridiza-
tion or Hy- breeding)

และหลักวิชา ในการ ผสม พันธุ์ นั้น ต้อง
คำนึงตาม ทฤษฎีต่าง ๆ ของ เมนเดล เช่น

ก. กฎข้อที่ ๑ ของ เมนเดล
(Mendel's first law)

คือกฎแห่ง การแยกลักษณะ ในเซลล์สืบ

พันธุ์ (The law of Segregation) ตามกฎ

ข้อนี้ คือเมื่อเอาสัตว์ที่มีลักษณะต่างกันเพียง

คู่เดียว เช่นโคดำกับโคแดงผสมกัน สัตว์

เป็นลักษณะเด่น (Dominance) ชนิดหนึ่งซึ่ง

เป็นลักษณะด้อย (Recessive) ในลูกสัตว์ที่

(First filial generation) ออกมาจะเป็นสี

ดำหมด แต่ดำไม่แท้ เพราะในเซลล์สืบพันธุ์

มีลักษณะเด่นอยู่ครึ่งหนึ่ง และเมื่อมาลูก

ของชั่ววนมาผสมกันเองในชั่วที่ ๒ (Second

filial generation) ลูกที่ออกมาจะเป็นสี

๓ ตัว สีแดง ๑ ตัว คือ (Phenotypic

ratio 3:1) และ (Genotypic ratio 1:2:1)

เรียกว่า Monohybrid

ข. กฎข้อที่ ๒ ของเมนเดล (Mendel's

second law) คือกฎแห่งการ แยกเซลล์

สืบพันธุ์อย่างอิสระ (The law of Independ-

entassortment) ในกฎข้อนี้ คือเมื่อเอา

สัตว์ ที่มีลักษณะ ที่แตกต่างกัน ๒ คู่ขึ้นไปเข้า

ผสมกัน (Two or more pairs of allelomor-

phic genes) ซึ่งเซลล์สืบพันธุ์ จะเข้าผสมตัว

กัน อย่าง อิสระ ใน ชั่วนี้ ถ้า ลักษณะ ต่าง กัน

เพียง ๒ คู่แล้วในชั่วที่ ๒ จะได้ลูกเช่น

Phenotypic ratio 9:3:3:1

กฎเกณฑ์แห่งการผสมพันธุ์ ซึ่ง ขยาย
ความรู้ต่อไปจากกฎของเมนเดลันน ยังมอด
มากซึ่งชาวเขาไม่มีเวลาพอจะบรรยายในทัน

การผสมพันธุ์ว่าเป็น ประโยชน์มากกคือ
การผสมพันธุ์โดยใช้เครื่องวิทยาศาสตร์ช่วย
(Artificial Insemination)

๑. นำเชื้อที่ได้จากโคผู้หนึ่งตัว ใช้
ฉีดเข้าโคเมียโคที่หลายตัว ทุนกำลังและเวลา
ของพ่อโค พ่อโคเพียงตัวเดียวสามารถให้
ลูกโคได้หลายสิบตัว ซึ่งถ้าให้มันผสม
กันตามธรรมชาติแล้ว จะได้ลูกไม่กี่ตัว

๒. ไม่ต้องนำพ่อโคเดินทางไปยังผสมใน
ท้องถิ่นต่าง ๆ เพียงแค่นำเชื้อของพ่อโคไป

๓. โคเมียที่ผสม ตาม ธรรมชาติไม่
ต้อง เพราะเครื่องสืบพันธุ์ บางส่วนติดอยู่กับ
ตัวหรือเกิดโรค อาจต้องตัดโคโดยวิธีอื่น

๔. เพื่อยोगกันเชื้อโรคบางชนิด เช่น
โรคแท้งติดต่อกัน ซึ่งมักติดต่อกันโดยการ
ผสมพันธุ์ตามแบบธรรมชาติ

๕. การผสมพันธุ์ โดยใช้ เครื่อง มีอ
เป็นวิเศษสะอาด และโคผสมแน่นนอนกว่าวิธี
ผสมตามธรรมชาติ

๖. พ่อโคที่ราคาแพง อาจเกิดอุบัติเหตุ
เสกขาศีรษะหรือทพพลวหายไปโดยเหตุใดเหตุ

หนึ่งไม่สามารถใช้ผสมโดยวิธีธรรมชาติ ก็
ยังอาจจะใช้เป็นพ่อพันธุ์โค

บำรุงในด้านกาให้อาหาร

ตามปกติโคนม จะต้องการ อาหาร แห่ง
(Dry feed or roughage) ใน ๒๔ ชั่วโมง
ประมาณ ๒.๕ เซอร์เซ็นต์ของน้ำหนัก
ตัว เช่นโคหนัก ๑๐๐๐ ปอนด์ ก็จะต้องกา

อาหารวันละ ๒๕ ปอนด์ $\frac{(1000 \times 2.5)}{100} = 25$ ปอนด์

อนึ่ง การคำนวณเรโซอาหารนมหลัก
ย่อย ๆ กัน คือให้เขาแบ่งขวงนมแล้วหาร
ด้วยโปรตีน เมื่อโคผลผลิตเท่าใดก็เป็น
เรโซอาหาร (Nutritive Ratio)

เรโซอาหารแบ่งออกเป็น

๑. เรโซปานกลาง (Medium Nutritive
Ratio) คือ ๑:๕ ๑:๖ ๑:๗

๒. เรโซแคบ (Narrow N.R.) คือ
๑:๔ ลงไป

๓. เรโซกว้าง (Wide N.R.) คือ ๑:๗
ขึ้นไป

เรโซปานกลาง คือมีส่วนแยงและมัน
ไม่มากไม่น้อยนัก เรโซแคบคือมีส่วนโปร
ตีนสูงขงกว่าธรรมดา เรโซกว้างคือโปรตีน
น้อยแยงมาก

สำหรับโคนมมักถูกขหนึ่งเรียกว่า "ทม
รูล" (thumb rule) คือ

๑. ใน ๑ วันให้ concentrate (concentrate คืออาหารที่มี fiber ค่าและมี T D N (Total Digestible Nutrient) เช่น grains, cottonseed, meal ไร่ข้าวเป็นต้น ๑ ปอนด์คือนานม ๓-๔ ปอนด์ ทนทางโคให้นมหรือให้คือนเซนเตรค ๑ ปอนด์คือนานม ๔ ปอนด์ ซังทรวร Fat ไร่ ๓-๓ ๒ เปอร์เซ็นต์, หรือให้คือนเซนเตรค ๑ ปอนด์คือนานม ๓ ปอนด์ ซังม Fat สูงถึง ๕ เปอร์เซ็นต์

๒. ให้คือนเซนเตรค ๑ ปอนด์ต่อวัน ต่อทุก ๆ ปอนด์ ทนทางโคให้ Butterfat คคือ ๑ สปีคาค

การให้อาหารสัตว์นั้น ถ้าจะให้มันกำไร ระท้องถิ่นง ดึงราคา ที่ต้อง พยายาม ให้ได้ อาหารมาอย่างถูกที่สุดด้วย ไม่ใช่สักแต่ จะให้อาหาร สัตว์ กิน มาก ๆ แต่ราคา ค่าอาหารแพงแล้วก็ขาดทุนแน่ อย่างไรก็ตาม ไร่โค เป็นสัตว์กินหญ้า (Herbivora) และใน กระเพาะอาหารที่ ๑ (Rumen) ของโค โดยอาศัยยีสต์เครี โคสามารถสร้างไวตามิน บีคอมเพล็กซ์ได้ ซึ่งเราไม่จำเป็นต้องให้ ไวตามิน ซินทิกน แกมมัน เหมอน อย่างสัตวอนเลย

โคนม ในสหรัฐอเมริกา เขา นิยม ปลูก หญ้าซูดาน (Sudan grass) ให้กิน หญ้า

ซูดาน เป็นหญ้า ตระกูลเดียวกับหญ้าต้นข้าวฟ่าง (Sorghum family) แรกเริ่มเดิมทีมันขึ้นอยู่ในทวีปแอฟริกา แล้วได้ถูกนำเข้าไปปลูกในต่างประเทศ เช่นสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และประเทศไทย หญ้าซูดาน ชอบขึ้นในพินทดินชุ่มน้ำเล็กน้อยและอากาศอบอุ่น ในสหรัฐอเมริกาหญ้าซูดานขึ้นได้ดีในทุกรัฐ ประเทศไทยเคยนำหญ้าซูดานเข้ามาจากประเทศออสเตรเลีย และได้ทดลองปลูกในหลายแห่งเช่น ตำบลชัยม่วง จังหวัดปราจีนบุรี และนครสวรรค์ แต่เวลานี้มีปลูกขึ้นได้ผลคืออยู่เพียงสองแห่งคือ ปราจีนบุรี และนครสวรรค์

เราน่าจะลองเลี้ยงโคนมด้วยหญ้าซูดานบ้าง เพราะเราสามารถตัดกินหญ้ามาทำหญ้าแห้งได้ถึงยี่สิบ ๔ ครั้ง การปลูกก็ง่ายและขนงามโดยรวดเร็ว และเป็นอาหารที่มีคุณค่าแก่โคนมเป็นอย่างมาก นอกจากโคแล้ว กระบือ ม้า แพะแกะ และสัตว์ชอบกินหญ้าซูดานด้วย โดยเฉพาะโคนมแล้ว ส่วนมากมักใช้หญ้าซูดานเป็นทุ่งหญ้าให้โคได้กินหมุนเวียนกัน อยุ่เรื่อย ๆ คคือเมื่อกิน แปลง น้หมด แล้วก็ถอน ไปกิน แปลงอื่นต่อไป และกว่าจะกินแปลงใหม่หมด แปลงเก่าก็จะกลับ หนึ่งออกงามพอ ก็จะให้โคนมมา และเต็มกินไร่อีกแล้ว

ในการทดลองเลี้ยงโคนม เปรียบเทียบ
วิธีการเลี้ยง กล้วยหญ้า แอลฟัลฟา alfalfa hay
ปรากฏว่าโคนมที่เลี้ยงด้วยหญ้า
ชุกาน ให้นม ๕๗.๘ เปอร์เซ็นต์ มาก
กว่าโคนมที่เลี้ยงด้วยหญ้าแอลฟัลฟา

การจัดการต่าง ๆ ตลอดจนการขนส่งไป
สถานที่ที่สำคัญขอแรกคือการเลือกหา
สถานที่ที่จะตั้งฟาร์ม การเลือกหาสถานที่
จะต้องพิจารณาว่า

๑. ที่ๆ จะตั้งฟาร์มนั้น ใต้เคยเกิด โรค
ระบาดปศุสัตว์มาอย่างหรือไม่
๒. ดินฟ้าอากาศอบอุ่น และเย็นสบาย
เหมาะแก่การเลี้ยง โคนมพันธุ์ดี ที่จะส่งเข้า
ตลาดต่างประเทศเพียงไร
๓. มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีหรือถาวร
๔. ค่าแรงงานในท้องถิ่นถูกหรือแพง
๕. เมื่อจัดการเจริญ จะสามารถขยาย
และทำให้กว้างขวางออกไปอีกได้เพียงใด
๖. จะปลูกพืช หรือหญ้า บางชนิดเพื่อ
เป็นอาหารของโคนมได้กี่เพียงใด
๗. การขนส่งไปตลาด Transportation
มีถนนหนทางสะดวกมากน้อยเพียงใด ใกล้

ใกล้สถานีรถไฟ และที่ทำการไปรษณีย์โทร
เลขหรือไม่

๘. ปัญหาการสังคม (Social Problem)
ถ้าใกล้ความเจริญมากนัก และเข้าสู่เมือง
หลวงได้โดยความลำบากแล้ว อาจจะไม่
สะดวกในเรื่องจัดหาเจ้าหน้าที่และคนงาน

๙. มีโรงเรียน สำหรับให้บุตรหลาน
ของคนงานเรียนหรือไม่

๑๐. มีโรงพยาบาลอยู่ใกล้หรือไม่

๑๑. ในทาง ประเทศเขา แนะนำให้ตั้ง
ฟาร์มอยู่ใกล้ตัวเมืองหรือใกล้ตัวเมือง เพื่อจะ
ไปพึ่งค่าสอนได้ง่าย

๑๒. มีตลาด โรงมหรสพ และสถานที่
ที่หย่อนใจบ้างหรือไม่

๑๓. เงินที่จะลงทุน (Investment)
ตาม ขรรพคา การ ตั้งฟาร์ม โคนม นั้นควรจะ
ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด เพราะต้องใช้เนื้อที่
หลายร้อยไร่ เพื่อจะปลูกหญ้าให้โคนกิน
และจำเป็นต้องมีสาขาซึ่งเรียกว่า Milk
Plant อยู่ ใกล้ตัวเมืองหลวงไว้หลายสาขา
เมื่อรถคนนมได้มาแล้ว ก็นำมาใส่ หอเขียนไว้ที่
สาขา แล้วให้สาขาจำหน่ายแก่เอเยนต์
หรือผู้ซื้อต่อไป